

Referat Sikkerhetsforum torsdag 16. februar 2017

Til: Sikkerhetsforums medlemmer og observatør

Fra: GR

Møtested: Petroleumstilsynet

Møtedato: **16.02.17**

Referat og agenda

Sikkerhetsforums leder Anne Myhrvold ønsket velkommen. Referat fra møte 16.11.16 ble godkjent. Dagens agenda ble godkjent. Hovedtema var ”forbedringstiltak storulykkesrisiko”. Spørsmål til Sikkerhetsforum: Jobber vi systematisk med tiltak? Har vi behov for å gjøre mer innen tema storulykkesrisiko?

1. Hovedtema: Forbedringstiltak storulykkesrisiko

RNNP data og hendelser

v/ Finn Carlsen, Petroleumstilsynet

Innlegget baserte seg på *foreløpige* RNNP data og hendelser med storulykkepotensiale 2016. RNNP-dataene sier noe om utvikling over tid for definerte indikatorer, men fravær av hendelser er allikevel ikke et bevis på at alt er greit.

Om erfaringer og funn fra tilsyn, gransking av hendelser og tall fra RNNP

v/ Kristi Wiger, Petroleumstilsynet, *PP-presentasjon*, (denne vil ikke bli lagt ved referatet, pga foreløpige tall).

I tilsyn har Petroleumstilsynet konsentrert seg om barrierer, barrierefunksjoner og barriereelementer, ytelseskrav og ytelsespåvirkende faktorer, blant annet

- status på barrierer eller sikkerhetssystem
- styring av barrierer og barrierestrategi
- organisatoriske og operasjonelle forhold
- kapasitet og kompetanse
- sikkerhetssystemene; ikke bare tilstanden, men også i hvilken grad de er robuste, effektive, pålitelige, osv.
- endringer og effektivisering –virkningen på robusthet
- bruk av case/hendelser i tilsyn
- testing av sikkerhetssystemer

Petroleumstilsynet finner blant annet

- mangler ved styring av vedlikehold
 - utfordringer med å få utført planlagt vedlikehold samtidig med oppgaver som gjelder driften
 - feil eller mangler ved ytelseskrav og kritikalitet for utstyr
- senfase- og levetidsutfordringer
- at modifikasjoner av sikkerhetssystemer tar lang tid
- manglende robusthet med hensyn til kompetanse og organisering, ofterelatert til samspillet mellom land og hav

Spørsmål og kommentarer:

På spørsmål om Petroleumstilsynet sjekker om tidligere funn fra tilsyn er lukket når nye tilsyn gjennomføres, svarte Ptil ja, dersom tilsynet er innen samme fagområde. Vi lukker ikke tilsyn før tiltak er rapportert gjennomført.

Hvorfor vises det sjelden tilbake til tidligere tilsyn? Det kan virke som om det er første gang Ptil er på en innretning.

Ptil: Godt innspill, vi kan bli bedre på å synliggjøre tidligere tilsyn i våre rapporter.

Hva er det Ptil ser på ved tilsyn mot senfase?

Ptil: Dette tema har vært en hovedprioritering. Vi ser på tekniske levetid, planer og gjennomføring av vedlikehold, degradering av utstyr etc.

Det er viktig at tilsynet holder seg innen scope som er varslet i varselsbrevet. De som skal svare under tilsyn, må være forberdt på hva de skal svare på.

Ptil følger nå tettere opp barrierer og barrierestyling, hvordan selskapene styrer og følger opp dette.

Utviklingen hos Statoil innen sikkerhet på NCS, samt hvilke hovedfunn som er gjort ifm granskning

v/ Øystein Håland, Statoil. *PP-presentasjon*.

Følgende ble gjennomgått:

- Utvikling i DPN 2010 -2016
- Gasslekkasje Kristin 16.03.16
- Gasslekkasje OSD, Læring og forbedringsbehov
- Gasslekkasje Snorre A, granskning og lærdommer
- Finnes det fellestrekk? Statoil ser ingen sammenheng mellom endringsprosessene og hendelsene/tilløpene

Gransking Songa Endurance, G 4 Troll,

v/ Erling Kristian Handal, granskingsleder Statoil, , *PP-presentasjon*.

Dette var en særdeles alvorlig hendelse med storulykkespotensial.

Under planlegging av plugg-og-forlat-operasjonen, ble det besluttet å bruke fjernopererte ventiler som primærbarriere, i stedet for dypsatte plugg. En trykkprøve åpnet ventilene, og Statoil mistet dermed primærbarriere og sekundærbarriere og gass strømmet ut på boredekket da ”tubinghanger” ble frigjort. Ringromsventilen i utblåsningsikringen ble stengt for å etablere en barriere. Normaliseringsjobben tok flere uker og Statoil erkjenner alvorlighetsgraden.

På spørsmål om vi her ser et eksempel på at det å kutte tid og kostnader, fører til at etablerte sikkerhetsprosedyrer blir satt til side, svarte Statoil at det var gjort vurderinger om en kunne bruke denne tilnærmingen. Men underveis i operasjonen skjedde det prosedyreavvik som ikke var akseptable.

Norges Rederiforbund: Vi har jobbet mye i våre forum for å lære av denne alvorlige nestenulykken.

Arbeid med reduksjon av brønnehendelser.

v/ Sam Samuelson/ LOTOS og leder i Norsk olje og gass' Drilling Managers Forum (DMF) *PP-presentasjon*.

Drilling Managers Forum har følgende nettverksgrupper: Well Integrity Forum (WIF), Plug and Abandonment Forum (PAF), Well Incident Task Force (WITF), samt ad hoc work groups. Det arbeides med "drilling and well operations, well incidents, well integrity, plug and abandonment", blant annet dette:

- Endelig rapport om capping, ferdig januar 2017.
- Guidance for calculating blowoutrates and duration, ferdig jan 2017.
- Brønnkontrollhendelser fra 2016 forstås ihht guidelines 135 – Norwegian Oil and Gas Recommended guidelines for classification and categorization of well incidents and well integrity incidents.
- Guideline 117 Recommended guidelines for Well Integrity
- Sharing to be better: Et arbeidsfellesskap mellom Norsk olje og gass og Norges rederiforbund for å redusere og lære av brønnkontrollhendelser. Eksempel på tiltak etter hendelser ble presentert. Anonymiserte erfaringer er tilgjengelig for alle.

Spørsmål og kommentarer:

Sikkerhetsforum vurderer dette arbeidet som viktig og godt.

Norsk olje og gass deler også noen av disse erfaringene i IOGP (International Oil and Gas Producers).

- Det ble spurt om det er noen fartsgrenser for hurtig boring.
- Det ble svart at det ikke er fartsgrenser. Geologien og kvaliteten på planlegging og operasjon vil bestemme fremdriften.
- Det ble spurt om pilothull var vanligere før.
- Det ble svart at pilothull blir boret når geologi og seismikk indikerer at det kan være fare for grunn gass.
- Det ble takket for en god presentasjon og spurt om hvilke tiltak som kommer ut av dette arbeidet.
- Det viktigste resultatet er kompetanseutviklingen ved gjennomgang av hendelsene samt den felles treningen i forkant av operasjoner. Dette gjør at involvert personell er bedre rustet til å håndtere operasjonelle overraskelser.

1. Arbeid med reduksjon av hydrokarbonlekkasjer.

v/Aud Nistov, Fagsjef HMS og standardisering – Norsk olje og gass. Fagforum Hydrokarbonlekkasjer. *PP-presentasjon*.

Petroleumsvirksomheten har en positiv statistikk vedrørende antente HC-lekkasjer. Målet er ingen hydrokarbonlekkasjer. En lekkasje er en for mye. Mange som jobber offshore har aldri erfart en HC-lekkasje. Næringen må ikke glemme lærdommene fra Piper Alpha ulykken på Britisk sokkel. Filmen bør vises til nye personellgrupper. Årsaksanalyse for hydrokarbonlekkasjer ble gjennomgått.

Det ble vist til beste praksisdokument for arbeid med hydrokarbonførende utstyr. Det er nemlig avgjørende hvordan arbeid på hydrokarbonførende utstyr blir organisert; så planlegging av arbeidet, kompetanse og kapasitet blir viktig.

Det ble også opplyst at det var mye læring å hente på en egen nettside hos Norsk olje og gass om storulykkesrisiko – efaringsoverføring og læring.

Norsk olje og gass vil ellers gå i gang med et nytt prosjekt: ”Reduksjon av HC lekkasjer på norsk sokkel”. Måltall for reduksjon av HC-lekkasjer er ikke hensiktsmessig, fordi det er så få hendelser at vi kan få store statistiske svingninger fra år til år. Hensikten med prosjektet er å bli bedre på å spre informasjon, kunnskap og kompetanse om hvordan vi skal forebygge HC lekkasjer.

Spørsmål og kommentarer:

Det er veldig bra at vi får en revitalisering av dette tema ved prosjektarbeid.

Kontinuerlig forbedring handler om målrettet innsats, ingen hydrokarbonlekkasjer er et godt mål.

Design Forum, hvor industrien får tilbakemeldinger om tekniske utfordringer, må trekkes med. Det hjelper oss å lære. Designfeil er 13% av årsaksanalysen. Landanleggene må også med.

Norsk olje og gass utvikler håndbøker, holder kurs om hydrokarbonlekkasjer og lager filmer med mer. Prosjektet vil diskutere med alle partene hvordan kunnskapen skal brukes og videreutvikles.

Sikkerhetsforum vil følge dette prosjektet fremover. Sikkerhetsforums medlemmer inviteres med i prosjektet. **Aksjon:** Norsk olje og gass.

Strukturell integritet, tiltak etter HC-lekkasjer

v/ Berit Sørset, Norsk Industri

Forum for HC-lekkasjer har hatt en workshop der det ble sett på design, utmattelse, materialtretthet, brudd etc. RNNP tallene gir et godt bilde av utfordringene. Det blir fortsatt arbeidet med å utvikle proaktive indikatorer.

Ved granskning av hendelser og tilløp blir det påvist bakenforliggende årsaker. Tiltak skal prøve å hindre at uønskede hendelser oppstår. Det blir arbeidet med å ”snu trenden” ved å styrke risikoforståelsen og kompetansen, og klargjøre roller og ansvar.

Storulykker og formidling

v/ Hugo Halvorsen, Samarbeid for Sikkerhet (SfS).

PP-presentasjon og en kort film om HC-lekkasjer.

Sikkerhetsfilmene ligger på SfS hjemmeside samt på youtube. Det er ca 30 brukere per dag.

Det er viktig å bruke disse filmene da de er meget relevante og inneholder mye nyttig informasjon. Nettstedet til Norsk olje og gass burde også hatt lenke til disse filmene, og det sa Norsk olje og gass seg enig i.

Aksjon: Norsk olje og gass legger ut en en lenke til SfS filmer på eget nettsted.

Diskusjon:

Sikkerhetsforums leder rettet søkelyset mot systematikken med forbedringstiltak på industrinivå og spurte om det er behov for nye tiltak?

SAFE: Vi har lagt inn AFI rapporten om medbestemmelse og medvirkning, en casestudie ved Norske Shells anlegg ved Nyhamna, på ProjectPlace, som bakgrunnsdokumentasjon. Arbeidstakersiden sitter med et inntrykk av at vi ikke kommer godt nok med. Tunge prosesser, mye av dette ligger utenfor arbeidstakernes innflytelse.

Norsk olje og gass: Vi har et felles mål, ingen gasslekkasjer, ingen storulykker. Det er viktig å få en faktabasert tilnærming. Det går veldig bra mange steder. Hva gjør de beste? Det fungerer bedre enkelte steder enn andre. Hva er det som kjennetegner beste praksis?

Norges Rederiforbund: For oss er HC-lekkasjer knyttet til brønnehendelser. Med unntak av Songa Endurance-hendelsen, har 2016 vært et godt år. Prosjekter har en effekt i seg selv. Det er mye fra GALERE-prosjektet som fremdeles er relevant og kan brukes.

Lederne: Industrien har behov for nye folk. Vi ser at fagplaner for opplæring blir endret. Er det noen som jobber med fagplaner for vår virksomhet? Det virker som om opplæringsinstitusjonene nedprioriterer petroleumsvirksomhet.

Norsk Industri: Korrosjon under isolasjon er en utfordring. Vi bør gjennomføre aktiviteter for å etablere status og avdekke utfordringer før det er én millimeter igjen av godset.

Norsk olje og gass: Vedlikehold er et stort tema. Det jobbes mye med utviklingen av vedlikeholds- og inspeksjonsprogram. Vi har fått noen overraskelser. Hvorfor skal det isoleres? Når og hvordan skal det isoleres?

Norges Rederiforbund: Det blir fukt under alt etter en viss tid. Det var mye fokus på slike utfordringer før. Er det tatt ut? Bør det etableres en arbeidsgruppe som ser på dette?

Korrosjon under isolasjon. Dette er en utfordring både på landanlegg og på innretninger til havs. Vi trenger mer detaljert informasjon og en arena hvor partene kan ha en diskusjon om forbedringstiltak knyttet til korrosjon under isolasjon.

Aksjon: Ptil vil arrangere et møte om temaet korrosjon under isolasjon (KUI).

Sikkerhetsforums leder avrundet ved å poengtere at virksomheten må bruke de etablerte arenaene for læring og kompetanseutvikling. Det nye prosjektet må få god deltakelse. Sikkerhetsforum vil også følge opp og be om en ny status på de pågående prosjekt og arenaer som jobber med hydrokarbonlekkasjer og brønnskrollhendelser.

2. Partssammensatt arbeidsgruppe. HMS- i petroleumsvirksomheten

v/ Tone Kjeldsberg, Arbeids- og Sosialdepartementet *PP-presentasjon*.

Endringer i næringen med fallende olje- og gasspriser, kostnadskutt og nedbemanning, alvorlig hendelser og RNNP tall har frembrakt spørsmål som ”står sikkerheten ved et veiskille?” og nå Petroleumstilsynets hovedtema: ”Trenden skal snus”.

Alt dette førte til at statråden ba om en ny melding til Stortinget om HMS i Petroleumsvirksomheten, i 2018. Samarbeid og ansvarliggjøring blir viktig for å få forankret virkelighetsforståelsen i St.t.meldingen.

Mandatet for meldingsarbeidet ble gjennomgått og viste følgende:

- Utvikling i HMS-tilstanden i næringen.
- Særskilte HMS-utfordringer i lys av dagens situasjon.
- Hvordan sikre kontinuerlig forbedring samtidig med effektiv og økonomisk drift.

- Status og betydning av medvirkning og samarbeid for HMS-situasjonen.
- Myndighetenes tilsynsoppfølging.
- Innretning på regelverk og bruk av standarder.
- Avgrensing – hva betyr HMS i denne sammenheng?

Når det gjelder organisering og arbeidsform, så er Tekna og NITO involvert i tillegg til Sikkerhetsforum. Første arbeidsmøte var 16. januar. Neste møte er 6.mars. Den 4. april blir det en workshop med flere tema. Frist for arbeidet er satt til 1. oktober 2017.

3. Hendelser og granskinger

v/ Anne Marit Lie, Petroleumstilsynet, *PP-presentasjon*.

Følgende granskinger pågår i Ptil:

• Sture	12.10.16 – H2S lekkasje (ferdigstilt 10.2.2017)
• Songa Endurance	15.10.16 – Brønnkontrollhendelse
• Statfjord A	16.10.16 – Brann i lastepumpe i utstyrsskaft
• Mongstad	25.10.16 – Hydrogengass lekkasje fra bensinanlegg
• Scarabeo 5	22.11.16 – Brann i maskinrom

I tillegg ble følgende hendelser gjennomgått:

- Songa Encourage – Stabilitetshendelse 21.7.17
- Safe Scandinavia – personskaade løfteoperasjon 19.1.17
- Maersk Intrepid – lekkasje i forbindelse med wireline operasjon 8.2.17

Spørsmål og kommentarer

Hvorfor følger Petroleumstilsynet operatørens granskning?

Dette vurderes fra sak til sak. Det er ikke uvanlig at Ptil gjør det, og at operatøren presenterer sin granskning i Petroleumstilsynet etterpå. Det regnes ikke som en Ptil granskning. Operatørs rapport etter granskning legges heller ikke ut på Ptils nettsted.

4. Regelverksforum

v/ Anne Myhrvold, som sa følgende:

- Leder Regelverksforum er i dag i møte med EU-kommisjonen om offshore sikkerhetsdirektivet.
- Den 15. november blir det en workshop om fremtidig regulering.
- Behandling av høringskommentarene til årlige endringer er gjennomført.
- Neste møte er 9. mars.

Spørsmål og kommentarer

Fagforeningene har gitt et felles innspill til årlige endringer. De mener det er store utfordringer på arbeidsmiljøområdet. Det ønskes derfor mer spesifikt regelverk på enkelte områder. Medvirkning er også en utfordring.

5. Søknad fra NITO om deltakelse i Sikkerhetsforum

v/ Anne Myhrvold

Sikkerhetsforum har mottatt en henvendelse fra NITO som ønsker medlemskap. Sikkerhetsforums leder ba om synspunkt på antall medlemmer og NITOs konkrete forespørsel.

Kommentarer:

Fra arbeidstakersiden: Sist vi tok inn nye medlemmer i Sikkerhetsforum (El & IT-forbundet) ble vi enige om at grensen var nådd, og at det i fremtiden skulle være at én gikk ut, før nye kom inn. Nå åpnes det opp for noe annet. NITO er ikke aktive ute på arbeidsplassene i HMS-arbeidet. Sikkerhetsforum er stort stort nok. Vi kan heller kalle NITO inn i spesielle prosjekter. Hvis vi åpner for NITO, hvem blir de neste? Hvor store skal vi bli?

Fra arbeidsgiversiden: Vi er mer positive, men størelsesargumentet er relevant. Både NITO og Tekna kunne blitt positive bidragsytere i Sikkerhetsforum.

Sikkerhetsforums leder: Søknaden vil vurderes senere etter erfaringene med partssammensatt gruppe. Jeg informerer NITO om dette.

6. Sikkerhetsforums årskonferanse - status forslag

v/ Gudmund Rydning, Petroleumstilsynet

Forslag til program ble presentert. Den røde tråden er "læring og tiltak". Hvilke saker har vi lært mest av? Hvilke tiltak har ført til størst forbedring?

Det ble enighet om at myndigheter, arbeidsgiver- og arbeidstakersiden leder hver sin del av konferansen. Dette innebærer bl a å introdusere foredragsholdere, forberede spørsmål, og stille spørsmål til deltakere som er forberedt til å svare.

Kommentarer:

Tennkildekontroll er et godt eksempel på noe virksomheten har fått til på norsk sokkel.

Det må gis klare føringer til de som holder foredrag. Det er viktig med en god balanse mellom de ulike bidragene. Gode eksempler er viktig. Læring er vanskelig. Mye går bra, hvorfor lærer vi, hvilke arenaer skjer læringen på, og hvilke tiltak virker?

Dette er et spennende og godt tema.

Hvorfor nevnes ikke Turøy-ulykken i programmet. Bør ikke noen si noe om denne hendelsen?

**7. Mulige følgeskader etter kortvarig høy eksponering for «knockdown-gassen»
hydrogensulfid (H₂S),**

v/ Halvor Erikstein, SAFE. PP-presentasjon

Sture-hendelsen, der flere ble eksponert for den meget farlige gassen H₂S, reiser mange spørsmål. Har vi glemt å håndtere risiko ved H₂S? Før var det mye oppmerksomhet rundt hydrogensulfid. Dersom en blir bevisstløs av H₂S, er det sannsynlig at en får en varig hjerneskade. Jo større konsentrasjon av H₂S, jo mindre lukt. Dette er en giftgass.

Kommentar

Kompetansen sviktet og vi fikk en meget farlig situasjon.

8. Standardisering

v/Øyvind Jonassen, Norges Rederiforbund

Ptil sitt hovedtema for 2017 ”trenden skal snus” har tre satsingsområder.

Ser en på arbeidet i Sikkerhetsforum i 2016, er det gode argumenter for satsingsområdet ”partssamarbeid”, som har vært en stadig tilbakevendende tema. Det er også mulig å identifisere seg med området «robusthet».

Det er derimot vanskelig å se hvordan satsingsområdet «standardisering» passer inn under hovedtemaet, for vi kan ikke se at det er mulig å slutte at hendelsestrender kan spores til standardiseringsarbeidet eller mangel på slikt arbeid.

Kommentarer

Svar fra Ptil: Det har vært gjort mye godt arbeid innen standardisering, og vi viser til 150 standarder i vårt regelverk. Vi anerkjenner det gode arbeidet som er gjort. Men vi har også blitt mer oppmerksomme på hvordan næringen bruker standarder. Dokumentasjonsprosjektet avdekket bl a at økt dokumentasjon kunne gi økt risiko, og at selskapsinterne spesifikasjoner ble brukt i stedet for industristandarder. Dette kan øke dokumentasjonsbehovet og kan føre til økte kostnader, uten at HMS nødvendigvis blir bedre.

Vi ønsker å bidra til at standarene er så gode at de blir brukt. Slik vi ser det henger partssamarbeid, robusthet og standardisering sammen. Vi har prøvd å konkretisere og kommunisere dette. Fordi vi ønsker dialog om hvordan trenden kan forbedres og snus.

9. Runden rundt bordet:

- Norsk olje og gass har publisert en rapport om standardisering.
- De vil sette i gang et nytt prosjekt om HC-lekkasjer.
- Norges Rederiforbunds flyttbarekonferanse holdes på Scandic Airport Stavanger den 19. april.
- De har laget et opplæringsprogram om barrierestyring, og formidler det de har utarbeidet. Dette skal gi kontinuerlig forbedring.
- SAFE mener at arbeid med H₂S- og benzen-eksponering bør revitaliseres.
- De opplever at partssamarbeidet har store utfordringer under nedbemanningsprosesser.
- Lederne mener at reell arbeidstakermedvirkning er mye vanskeligere nå. De opplever resignasjon og at medlemmer ikke vil bidra.
- IE synes møtet har vært godt og interessant.
- De opplever et enormt press på deres tillitsvalgte i forbindelse med tunge og store nedbemanningsprosesser og endringer. Inkluderende arbeidsliv kommer i bakleksa.
- Norsk Industri meddelte at arbeidsmedisinsk utvalg holder på med kursopplegg.
- De gode presentasjonene brukes og det er godt samarbeid mellom medlemmene.
- Ptil bruker mye tid på å granske hendelser. Granskingsrapportene inneholder mye læring og legges ut på nettet.
- Ptil bruker også mye tid på IKT-sikkerhet.

- Myndighetene i nordsjøbasenet (NSOAF) gjennomfører en felles tilsynsserie om ”asset integrity” og senfase. Ptil gjennomfører tilsyn parallelt med samme opplegg for å få sammenliknbare rapporter. Piloten gjennomføres nå, med oppsummering til neste år.
- Barrierenotatet 2017 er oppdatert og blir gjort tilgjengelig på www.ptil.no.

Sikkerhetsforums leder takket for et godt møte. Neste møte blir 5. April. Hovedtema blir arbeidsmiljørisiko.

Til stede:

Petroleumstilsynet (Ptil): Anne Myhrvold, Finn Carlsen, Gudmund Rydning
Norsk olje og gass: Knut Thorvaldsen, Øystein Arvid Håland, Dag Heiret
Norsk Industri (NI): Berit Sørset, Thorbjørn Jensen, Kari Svendsbø
Norges Rederiforbund (NR): Øyvind Jonassen, Janike Amundsen Myre
Landsorganisasjonen i Norge (LO): Cecilie Sjøland,
SAFE: Halvor Erikstein, Roy Erling Furre
Lederne: Terje Herland
IndustriEnergi (IE): Henrik Solvorn Fjeldsbø,
Fellesforbundet: Mohammad Afzal
El & IT Forbundet: Terje Hansen
Arbeids- og sosialdepartementet (ASD): Tone Kjeldsberg;

Til stede på enkeltsaker:

Petroleumstilsynet: Kristi Wiger, Anne Marit Lie
Erling Kristian Handal, granskingsleder Statoil
Hugo Halvorsen, Samarbeid for Sikkerhet

Meldt frafall:

De Samarbeidende Organisasjoner (DSO): Morten Kveim
LO v/Frode Alfheim